

POLITIKA GENDEROVÉ ROVNOSTI VE VĚDĚ A INOVACÍCH V EU A ČR

Marcela Linková, Ph.D.
Sociologický ústav AV ČR
Národní kontaktní centrum – gender a věda

SYSTÉMOVÝ PŘÍSTUP

- Kulturní a institucionální změna / Strukturální změna
  - 3 cíle
    - Genderová rovnováha v rozhodovacích pozicích
    - Genderová rovnováha ve výzkumných týmech
    - Integrace genderové dimenze do výzkumu a inovací
  - Posun od „fixing women“ k „fixing institutions“ a „fixing knowledge“
  - Odpovědnost na straně politické reprezentace (nastavení politického a legislativního rámce)
    - Strategie, politiky, programy podpory...
  - Odpovědnost na straně výzkumných a vysokoškolských institucí a grantových agentur
    - Pravidla – např. účasti, procesy (např. hodnocení, nábor, postup...)
  - Genderová rovnost budována prostřednictvím plánů genderové rovnosti
    - Diagnostika – statistiky, šetření, individuální a skupinové rozhovory, analýza institucionálních dokumentů a procesů, analýza neformální kultury
    - Návrh opatření, indikátorů plnění
    - Monitoring a vyhodnocování
    - Podpora nejvyššího vedení a středního managementu klíčová

ZÁKLADNÍ POLITICKÝ RÁMEC

- Strategic engagement for gender equality 2015-2019
  - Specifické cíle, akce a indikátory pro výzkum a inovace
  - Zavádění institucionálních změn ve výzkumných organizacích s cílem odstranit bariéry genderové rovnosti a zapojení všech výzkumných organizací do implementace plánů genderové rovnosti (2016-2017)
  - Zlepšit sběr dat a genderovou rovnováhu v rozhodovacích pozicích ve výzkumných organizacích a poskytnout návod členským státům ve věci společného přístupu k zavádění kvantitativních cílů pro rozhodovací pozice ve výzkumu (2016)
  - Indikátory
    - Procento organizací provádějících výzkum (VŠ, v.v.i.), které přijaly plán genderové rovnosti

HORIZONT 2020

- Článek 16: genderová rovnost a genderová dimenze ve všech fázích výzkumného cyklu

„Horizont 2020 zajistí efektivní podporu genderové rovnosti a genderové dimenze v obsahu výzkumu a inovací.“

- Cíl 1: Genderová vyváženost v rozhodovacích pozicích
  - 40% v expertních a hodnotících skupinách a 50% v poradních skupinách
- Cíl 2: Genderová vyváženost ve výzkumných týmech, včetně manažerských struktur
  - Grantová smlouva – závazek podpory rovnosti při řešení projektu
  - Hodnocení projektů
- Cíl 3: Integrace genderové dimenze do obsahu výzkumu a inovací
  - Označená témata – povinnost vysvětlit, jak je dimenze ošetřena či proč není
  - 108 z 568 témat v 13 Pracovních programech (quick finder: gender)
- Genderový trénink je uznatelný náklad (org. zajištění, cestovné, osobní)
- [Vademecum on Gender Equality in Horizon 2020](#)
- Projekty kulturní a institucionální změny – Science with and for Society Work Programme (43 mil. EUR v období 2014-2017)

EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR (1/2)

- Závěry Rady konkurenceschopnosti Various issues related to the development of the ERA ze dne 26. 5. 2010
  - Strukturální změna jako součást modernizace institucí včetně genderové dimenze
- Komunikace A Reinforced European Research Area Partnership for Excellence and Growth ze dne 17. 7. 2012
  - Priorita 4 Genderová rovnost a genderový mainstreaming
  - Vyzývá členské státy k tomu
    - Vytvořit legislativní a politické prostředí na podporu genderové rovnosti prostřednictvím institucionálních změn ve výzkumných a vysokoškolských organizacích
    - Odstranit genderové bariéry v náboru, postupu a udržení vědkyň
    - Řešit genderovou rovnováhu v rozhodovacích pozicích (cíl 40 % v hodnotících a výběrových komisích)
    - Posílit genderovou dimenzi ve výzkumných programech
- Závěry Rady konkurenceschopnosti ze dne 11. 12. 2012
  - Posílit národní a EU strategie na optimální využití ženských talentů
  - Zlepšit integraci genderové dimenze s cílem posílit výzkum a inovace

EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR (2/2)

- Závěry Rady konkurenceschopnosti Advancing gender equality in the European Research Area ze dne 1. 12. 2015
  - **Zavádění kulturních a institucionálních změn** s cílem řešit genderové nerovnosti ve výzkumných organizacích a rozhodovacích pozicích má být klíčovou součástí národních politických rámců genderové rovnosti ve vědě a inovacích
    - Členské státy a grantové agentury by měly zavádět **pobídky** pro zavádění kulturních a institucionálních změn
  - Členské státy a grantové agentury mají zajistit alokaci prostředků na výzkum tak, aby se eliminovaly genderové předsudky
  - Členské státy mají zvážit zahrnutí genderové rovnosti jako regulérní součásti tréninků a akcí národních kontaktních bodů
  - Členské státy mají přijmout procentní cíle na zastoupení žen v profesorských pozicích (stupeň A plné profesury) a rozhodovacích pozicích včetně administrativních a výzkumných rad, hodnotících panelů a výběrových komisí
    - Evropská komise ve spolupráci s HG mají poskytnout členským státům podporu
  - Členské státy mají zabezpečit pravidelný sběr dat pro She Figures
  - Národní cestovní mapy ERA
    - Skvělá příležitost pro to, aby se národní rovnopříležitostní legislativa přetavila do konkrétních a efektivních kroků
    - Členské státy by si měly nastavit ambiciózní cíle ve svých akčních plánech

HELSINKI GROUP ON GENDER IN RESEARCH AND INNOVATION

- Poradní orgán Evropské komise a výboru ERAC v prioritě 4 Genderová rovnost a genderový mainstreaming
- Ustavena v roce 1999, v současné době tranzice pod Radu EU
- Činnost
  - Koordinace a benchmarking implementace národních cestovních map ERA
  - Implementace závěrů Rady konkurenceschopnosti z 1. 12. 2015
    - Předložit návrh zavádění opatření na podporu genderové rovnováhy ve vedoucích pozicích (2016)
    - Společný návrh na integraci genderové perspektivy do mezinárodní spolupráce ve vědě, technologiích a inovacích (SFIC)
  - Evropský monitorovací mechanismus
    - Indikátory pro monitoring genderové rovnosti ve výzkumu v ERA
    - Spolupráce se statistickými korespondenty
  - Síťování a koordinace s dalšími skupinami ERA
  - Implementace genderové rovnosti v Horizontu 2020 a během příprav dalšího období
    - Národní kontaktní body: analýza spolupráce a poskytování informací
    - Zajistit pokračování priority genderové rovnosti a genderového mainstreamingu

POLITIKA ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ V ČR

- 1998: Oddělení rovnosti žen a mužů na MPSV a přijetí Priorit a postupů vlády na prosazování rovnosti žen a mužů jako strategického, každoročně aktualizovaného dokumentu
- 2001: Rada vlády pro rovnost žen a mužů jako permanentní poradní orgán vlády (usnesení vlády č. 1033 z 10. 10. 2001)
- 2002: ministerské priority a ustavení pozice gender focal point s alokací 0,5 úvazku
- 2004: novela Legislativních pravidel vlády a Jednacího řádu vlády (usnesení vlády č. 1072 z 3. 11. 2004) – zhodnotit dopady
- 2010: novela Legislativních pravidel vlády a Jednacího řádu vlády (usnesení vlády č. 36 z 11. 1. 2010) – zhodnotit dopady ve vztahu k rovnosti žen a mužů
- 2014: Strategie rovnosti žen a mužů v ČR pro léta 2014-2020 (usnesení vlády č.931 ze dne 12. 11. 2014)
  - Relevantní kapitoly pro VaVal:
    - 3. Rovnost žen a mužů na trhu práce a v podnikání
    - 4. Sledování pracovního, soukromého a rodinného života
    - 5. Vzdělávání, výzkum a rovnost žen a mužů ve znalostní společnosti
- Metodika hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů pro materiály předkládané vládě
- Standard genderového auditu (1. fáze zavádění kulturní a institucionální změny)

VLÁDNÍ STRATEGIE ROVNOSTI 2014-2020

- 5. Vzdělávání, výzkum a rovnost žen a mužů ve znalostní společnosti
  - Identifikované problémy: 5. Nízké zastoupení žen a nízká možnost jejich profesního uplatnění ve vědě, výzkumu a inovacích. Nedostatečné zahrnutí genderové perspektivy do tvorby vědecké znalosti a inovací.
- Hlavní cíl: Zrovnoprávnění postavení žen a mužů ve vědě, výzkumu a inovacích.

Dílčí cíl	Indikátory
<p>5. Pozitivní opatření na podporu vyššího zastoupení žen ve vědě a výzkumu a v orgánech odpovědných za tvorbu národních politik vědy, výzkumu a inovací. Začlenění tématu genderové rovnosti do strategických dokumentů týkajících se vědy, výzkumu a inovací a zahrnutí genderové perspektivy do tvorby vědecké znalosti a inovací.</p>	<p>Téma genderové rovnosti je komplexně uchopeno v tvorbě národních politik vědy, výzkumu a inovací, včetně přijímání pozitivních opatření na podporu vyššího zastoupení žen ve vědě a výzkumu a v orgánech odpovědných za tvorbu národních politik vědy, výzkumu a inovací. Genderové téma je začleněno do strategických dokumentů týkajících se vědy, výzkumu a inovací. Je vytvořena platforma pro implementaci genderové rovnosti ve vědě, výzkumu a inovacích a genderová perspektiva je zahrnována do tvorby vědecké znalosti a inovací.</p>

ZDROJE INFORMACÍ

- <http://ec.europa.eu/research/swafs/index.cfm?pg=policy&lib=gender>
- Evropské srovnávací statistické údaje [She Figures 2015](#)
- Zpráva EK [Structural change in research organizations](#)
- Gendered Innovations: [report EK](#) a [webová stránka](#)
- Horizont 2020 [Factsheet on gender in H2020](#) a [Vademecum](#)
- [ERA-NET gender-NET](#) – TA ČR observer status (příprava ERA Co-Fund)
- [ERC Scientific Council Gender Equality Plan 2014-2020](#)
- ERA Stakeholder Platform (EARTO, EUA, LERU, Science Europe, CEASAR, EU-Life)
- [genPORT](#) informační portál – online komunita „practitioners“ pro sdílení znalostí a spolupráci
- [genderSTE](#) – akce COST TN1201 (informovanost, síťování, dobrá praxe)
- EIGE Online Tool for structural change in research organizations (podzim 2016)
- Národní kontaktní centrum – gender a věda na www.genderaveda.cz
- www.gendervH2020.cz – webový portál věnovaný kulturní a institucionální změně a genderu v H2020
- Manuál [Jak a proč na genderovou rovnost ve vědě](#)
- Pracovní skupina pro změnu

KONTAKT

Marcela Linková, Ph.D.
Národní kontaktní centrum – gender a věda
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Jilská 1
110 00 Praha 1
Tel: 222 222 322
marcela.linkova@soc.cas.cz

www.genderaveda.cz

www.gendervH2020.cz

<http://www.facebook.com/NKCgenderaveda>

http://twitter.com/NKC_CZ

https://twitter.com/marcela_linkova

